

Požar v zraku.

Zrakoplov zgorel. -- 31 oseb ponesrečilo.

Nemčija je izdala že mnogo milijonov za zrakoplove, katere izdelujejo po načrtu grofa Zeppelina. Ti zrakoplovi se dajo voditi po zraku, kakor ladje po morju. A Nemci nimajo sreče z njimi. Večina teh zračnih ladij se je že ponesrečila. V petek, dne 17. oktobra dopoldne se je na zračnem letališču (postaja za zrakoplove) v Johanistalu blizu Berlina dvignil v zrak zrakoplov „L 2“. Ko je bil nekako v višini 300 metrov, je izbruhnil v zrakoplovu požar, na kar se je slišal močan pok in zračna ladja je bila na mah v ognju ter je 700 metrov od kraja, kjer se je dvignila, padla z 31 ljudmi z vso silo na tla. Osebe, ki so bile v zrakoplovu, so se vse smrtno ponesrečile.

Zrakoplov gori.

Uradno poročilo opisuje nesrečo tako-le: Zrakoplov „L 2“ se je imel ob 8. uri dvigniti v zrak, da napravi kratek polet. Poleg posadke so bili na krovu zrakoplova: komisija mornariškega urada, da prevzame zrakoplov, iz Zeppelinove tvornice 1 zrakoplovni kapitan, 1 inženir, 2 monterja, 1 kapitanski poročnik in kot gost 1 častnik armade; skupno 31 oseb. — Da se vzravna teža, 5 moč posadke niso vkrcali. Ko so preizkusili vse dele zrakoplova in pred vsem motorje, se je „L 2“ dvignil ob 10. uri 16 minut v zrak in je kmalu dosegel višino 300 metrov. Ob 10. uri 15 minut opazijo zanesljivi opazovalci, v sprednji gondoli (delu) švignil plamen, ki se je hitro širil. Več ko 10 metrov visok ognjen steber se je dvignil v zrak. V 2—3 sekundah je ves zrakoplov gorel; na 700 metrov dalje se je čula močna eksplozija (pok); zrakoplov je prišel strašno hitro padati. Ko se je nahajal 40 metrov visoko, se čuje drug pok; najbrže je eksplodiral bencin; ko zadene zrakoplov na tla, se čuje tretji pok. Vojak lete k zrakoplovu, ki je 700 metrov daleč padel na tla od mesta, kjer se je dvignil v zrak. Tudi pionirji, ki so se v bližini vadili, prihite na pomoč, kakor tudi zdravniki, kmalu za njimi gasilci in avtomobili, ki so last bolnišnic. Dva vojaka potegnejo še živa izpod razvalin in nevarno ranjenega poročnika barona von Bleueta, ki je pa ob 5. uri 25 minut popoldne za opeklinami umrl; tudi še živa vojaka sta kmalu v strašnih bolečinah umrla. Od posadke, ki se je dvignila s tem zrakoplovom v zrak, torej nihče več ne živi.

Grozno razmesarjeni ponesrečenci.

Ko so od vseh strani prihiteli ljudje na kraj nesreče, so našli le razvaline ponosne zračne ladje. Pod razvalinami so se nahajala mrtva trupla, ki so jih pozneje prenesli na nosilnicah v lopo, kjer je bil shranjen zrakoplov. Rešila dela so bila zelo otežkočena vsled razbeljenih žic in pa gorečih delov zrakoplova. Neki ranjenec je klical obupno, bolešno na pomoč! Kmalu nato je izdihnil v strašnih bolečinah svojo dušo. Neki drugi ponesrečenec je še nekoliko dihal, ko so ga potegnili izpod razvalin, a je kmalu umrl. Nekemu drugemu ponesrečencu so popolnoma odgorele noge in je končno umrl. Po eksploziji se je videlo le še železno ogrodje; goreče cunje so pričele padati na tla, za ogrodjem pa so padala trupla na zemljo. — Neka žena z malim otročičem je tavalala na kraju nesreče, iskala svojega moža, a ga najde slednjči vsega črnega in zgorelega. Spoznala ga je po čepici. Reva je omedlela. — Zrakoplovec Rot je gledal s tovarišem Hirthom, kako se je dvignil zrakoplov v zrak. Ko pa vidi, da je švignil plamen iz sprednje gondole, peljal se je z avtomobilom na kraj nesreče. Opazil je, kako so se v gondoli zvijali ljudje v strašnih bolečinah. Neki častnik je klical neprestano na pomoč. Nihče jim ni mogel pomagati. Strašen je bil pogled na kapitana ponesrečenega zrakoplova, poročnika Freyerja. Roki sta se oprile krčevito železnega ogrodja. Čepica iz usnja, ki mu je pokrivala glavo, mu je čuvala brez dvoma glavo proti plamenu. Roki kakor tudi ostalo truplo je imel popolnoma sežgano. — Ponesrečenci so vsi strašno opečeni. — Ko so peljali težko ranjenega barona Bleueta v bolnišnico, je v strašnih bolečinah klical: „Ubijte me! Ubijte me!“

Večina ponesrečencev je imela razbite lobanje, zlomljene hrbtenice ter potrite roke in noge. Trupla so bila tako grozno ožgana, da večino ponesrečencev ni bilo mogoče takoj spoznati. Pritisk ognja je moral biti v zrakoplovu zelo silen. Železje zrakoplova je bilo še pol ure potem, ko je padel zrakoplov na zemljo, razbeljeno.

Kako je izgledal ponesrečeni zrakoplov?

„L 2“ je 21. Zeppelinov zrakoplov in je bil največji do zdaj zgrajeni Zeppelinovec; dolg je bil 160 m in širok 16'5 m. Namenjen je bil za nemško mornarico in so ga nameravali odposlati v pomorsko mesto Kiel. Imel je 2 gondoli (oddelna čelna) z dvema motorjema, katerih vsak je izvajal 205 konjskih sil; torej so vsi 4 motorji izvajali 820 konjskih sil. Bil je najmočnejši in najhitrejši zrakoplov na svetu. Zrakoplov je bil opremljen tudi z brezžičnim brzojavom.

„L 2“ je bil v notranjosti zelo krasno na modern (novodoben) način urejen. Imel je imenito urejene sobice (kabine), kuhinjo, jedilnico, igralnico ter je bil opremljen z vsemi mogočimi udobnostmi. Njegov bok je bil lepo okrogel in podolgovat. V notranjosti je bila napravljena električna luč. Zrakoplov je imel ta-

ko izborna napravo za krmljenje (vodstvo), da bi bil baže tudi v največjem viharju vstrajal v zraku.

Še druge nesreče.

V zraku.

V Kirchlauteu pri Bambergu na Nemškem se je dne 17. t. m. ponesrečil aeroplan. Mrtva sta nadporočnik Koch in podčastnik Maute 37. pešpolka.

V Alten-Grabowu na Nemškem se je pripetila v zraku strašna nesreča. Nadporočnik Freyberg se je dvignil s stotnikom Heselerjem dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne v zrak, da poleti v Kolin. Bil je prisiljen, da je med vožnjo izstopil, a motor je odpovedal in letalni stroj je padel na tla, poleg tega pa je še bencin eksplodiral: stotnik je zgorel v zraku. — Tudi v mestu Straßburg se je pripetila v zraku nesreča. Nadporočnik Kniweger se je z enim potnikom dvignil v zrak, a aeroplan je padel na zemljo. Kniweger je lahko, potnik pa nevarno ranjen. — Nemce so zadele torej ob 100letnici vojske pri Lipskem hude in krvave nesreče.

Nesreča v Vildonu.

V valčnem mlinu Franca Hereš v Vildonu na Srednjem Štajerskem se je dne 18. t. m. ponesrečil nek vajenec. Prijela ga je zagodza na valjarju in ga tako dolgo sukala, da je bil popolnoma razmesarjen in mrtev. Odrezala mu je roko in eno nogo. Krivda te grozne nesreče je, ker je premalo varstvenih naprav. Dotičnik je bil še 12. t. m. na nekem običnem zboru socialno-demokratske organizacije zveznih avstrijskih mlinarjev. Bil je še-le 18 let star, pa se je družil že k rdeči organizaciji. Človek obrača, Bog pa obrne! Tako se je tudi temu zgodilo. Cerkve ni maral, pač pa že gostilne in druge nerednosti, kar učencem ne pripada.

Strašna železniška nesreča na Japonskem.

20 otrok mrtvih. — 100 ranjenih.

Na Japonskem je trčil dne 20. oktobra vlak, s katerim se je vozilo 406 otrok, v tovorni vlak. 20 otrok je ubitih, 100 pa ranjenih.

Politični ogled.

— Slovensko-Hrvaško. Na Kranjskem se vrše sedaj priprave za volitve v deželni zbor. Občine morajo do 2. novembra sestaviti volilne imenike. Slovenska ljudska Stranka bo, kakor se poroča iz Ljubljane, postavila večinoma vse prejšnje poslance za kandidate. Liberalci napenjajo vse sile, da bi obdržali vsaj dotedanje mandate, toda liberalcem bo tokrat celo v trgu in mestih slaba predla. Na Slovenskem za izdajalske liberalce ne sme biti prostora. — Goriški deželni zbor je imel v tem zasedanju komaj 4 seje. Razprave so bile malovažne. Liberalci, kateri hočejo imeti veliko besedo, niso pripustili, da bi prišle važne gospodarske reči v razpravo. O Božiču bo baže deželni zbor zopet sklican. — Hrvaški kraljevi komisar Škrlec se s svojo madžaronsko stranko pripravlja na nove saborske volitve. Kot ponižni sluga Madžarov goji namreč komisar Škrlec željo, da bi spravil v savor madžaronsko večino in bi tako zamogel uboge Hrvate še bolj pritiskati ob steno.

— Tirolsko. V deželnem zboru se je skoro enoglasno sprejel nov deželni volilni red, po katerem se volilna pravica razširi ter pomnoži število poslancev. Ob enem se tudi zvišajo dnevne plače (dijete) poslancem. Poslovnik se je tako spremenil, da je v bodoče v tirolskem deželnem zboru obstrukcija skoro onemogočena. — Kršćanska Stranka, ki je na Tirolskem najmočnejša, ima na deželi skoro vse občinske odbore v svojih rokah. Le v 21 občinah cele dežele imajo liberalci večino. Posnemajmo v tem oziru vrle katoliške Tirolce, kateri ne marajo liberalnih zgagarjev v javnih zastopih.

— Nemčija. Dne 18. oktobra se je slavil spomin slavne bitke pri Lipskem na Saksonskem, v kateri so združeni Avstrijci, Rusi in Nemci pobili francosko vojsko in sesuli Napoleonovo cesarstvo. Tri dni so grmeli topovi, od 16. do 18. oktobra 1813 je bilo bojno polje krvavo in pokrito z mrličmi. Dne 16. oktobra 1813 so se posebno odlikovali takratni avstrijski kirasirji, to je sedanji 5. dragonski polk. Najodličnejše mesto pa si je zaslužil naš vojskovodja knez Svarcenberg. V pismu, ki ga je pisal svoji ženi dne 20. oktobra, 2 dni po bitki, pravi med drugim: „Bog je blagoslovil naše orožje, poraz sovražnikov je naravnost neverjeten; še nikdar nisem videl tako grozovitega poboja. Naše izgube so zelo velike, lahko pa rečem, da je izgubil sovražnik čisto vse.“ — Tako je končala Napoleonova slava in moč, s katero je vladal skozi 4 leta tudi naše slovenske dežele. Danes se dviga na lipskem bojnem polju velikanski spomenik in poleg ruska zahvalna cerkev, ki naj oznanjujeta, da so tam padli avstrijski, ruski in nemški junaki v boju proti porazenemu Korzikancu, Napoleonu Bonaparte. Po celi Avstriji so se vršile te dni slavnosti, ki imajo namen, buditi v ljudskih srcih oni pogum in ono požrtvovalnost za domovino, kot so jo večkrat pokazali naši pradedje. — Odkritja spomenika pri Lipskem so se udeležili naš prestolonaslednik Franc Ferdinand in več častnikov (a ne v uniformah !?), nemški cesar, sak-

sonski kralj, ruski knez Ciril in več članov drugih evropskih dvorov. Naši avstrijski Nemci pripisujejo lipsko zmago nemški armadi, akoravno so odločili končno zmago slovanski vojaki, med njimi tudi naši slovenski fantje. — Nemški cesar Viljem in njegov sin prestolonaslednik sta se zopet hudo sprla. Že pred 2 letoma je nastal med Viljemom in njegovim sinom spor, ko je princ v državni zbornici ploskal nekemu poslancu, kateri je napadal Anglijo in so radi tega nastale napete razmere med Nemčijo in Anglijo. Princ je bil nato kot častnik za kazen prestavljen v neko neznatno mesto. Lansko leto se je prestolonaslednik močno zavzel za nekega cesarjevega oskrbnika, katerega je hotel cesar spoditi iz službe. Pred kratkim pa je pisal prestolonaslednik državnemu kancelarju Betman-Holwegu, da on protestira proti temu, da bi se cesarjevu zet, prestolonaslednikovemu svaku, princu Kumberlandskemu, podelila pravica do posesti dežel Hanovert-Brunšvik, ker se je Kumberlandski baže pravice do svoje očetnjave odpovedal. Prestolonaslednik je trdil, da mora ostati ista dežela neomejena last Prusije in da se tudi ne sme sprejeti njegovega svaka v službo nemške armade. To prestolonaslednikovo pismo je prišlo na njegovo željo v javnost. Cesar je bil radi tega grozno razburjen. Občevanje med cesarjem in prestolonaslednikom je s tem baže celo pretrgano. Torej celo na nemškem cesarskem dvoru vladajo hudi domači prepiri.

— Bavarsko. Kraljevina Bavarska ima že od 1886 kralja samo po imenu. Istega leta bi bil namreč moral prevzeti vladno Oton, a ker je na duhu bolan, ni sploh prišel nikdar na prestol. Kralj Oton pa živi še vedno, po telesu jako krepak. Mesto njega je vladal lani umrl princ Luitpold, sedaj pa vlada Ludovik, njegov sin. Ta je dejanski vladar na Bavarskem, a nosi le naslov „regent“ (vladar), ne pa kralj. Bavarski ministrski svet se je že večkrat pečal z vprašanjem, da naj se vladajoči regent proglasi za pravega kralja, a do sedaj se to še ni zgodilo. Kakor poročajo listi, pa se to zgodi v kratkem, tako, da bo „regent“ Ludovik proglašen za pravega bavarskega kralja, ker bolni Oton na noben način ne pride več v poštev.

— Balkan. Zadnje dni je zopet nastalo zelo napeto razmerje med Avstrijo in Srbijo. Srbske čete so namreč v zadnjih bojih z Albanci, kateri so upadli v srbsko ozemlje, potem ko so iste premagali, po nekod zasedli na več krajih tudi nekaj albanskega ozemlja. Avstrija, katera se z veliko skrbjo poteguje za Albanec, je radi tega postala huda na Srbijo in je po svoji vladi poslala srbski vladi ostro zahtevo, da naj Srbi v teku 8 dni odtegnejo svoje vojake z albanske zemlje, sicer bo prišla avstrijska armada nad Srbe. Srbi so se zbal hude avstrijske grožnje in so te dni odredili, da bodo srbski vojaki tekom 8 dni zapustili one kraje, ki glasom londonske pogodbe spadajo pod Albanijo. Tako je Avstrija zopet obvarovala svojega varovanja — Albanijo — pred Srbi. — Turki in Grki so se zbal nove medsebojne vojne in sedaj lepo mirujejo. Torej bo menda vendar skoro zavladal na Balkanu mir.

Z goljufijo v Ameriko.

Izseljevalna parobrodna družba „Canadian-Pacific“ je na prav čuden način dobila v Avstriji dovoljenje, da sme po svojih agentih spravljati ljudi v Ameriko, posebno v Kanado. Družba je imela po raznih mestih, posebno v Galiciji, nastavljenе žide kot svoje agente, kateri so izvajali posebno vojaščini podvržene mladeniče v Ameriko; taki namreč morajo ostati v Ameriki ter se ne upajo vrniti v domovino, ker se z njimi po zakonu postopa kot z dezertjerji. Dokazano je, da se je s pomočjo te družbe izselilo samo iz Galicije in Bukovine v zadnjih 10 mesecih nad 100 tisoč mladeničev-vojaških novincev. Trije vojni kori v Galiciji so radi tega tako oškodovani, da je število moštva v teh armadnih korih padlo skoro na polovico navađenega števila. Splošno pa se ceni od vojaške strani, da se je v Avstro-Ogrski od 1. 1912 naprej po družbi „Canadian-Pacific“ odtegnilo vojaški dolžnosti do 170.000 oseb.

Sedaj so prišle oblasti na sled celi goljufiji. Židovski agentje so preskrbovali mladeniče, ki so se hoteli z izselitvijo odtegniti vojaški dolžnosti, s ponarejenimi ruskimi potnimi listi. Rabili pa so tudi razne druge protipostavne pripomočke. Agentje in družba je delala velik dobiček, ker so izselence grozno skubili. Posamezni izseljenci so morali plačati agentu po 450 K samo za to, da jih je spravil čez mejo.

Vlada je dala sedaj vse pisarne te slaboglasne družbe zapreti; oblast je tudi zaprla glavnega zastopnika te družbe in njene židovske agente, ki so uganjali ta umazani posel.

Kako so prišli na sled tej goljufiji? Na Dunaju so v neki gostilni na Ringu 4 Angleži izjavili, da v Avstro-Ogrski čez 20 let ne bo nobenega vojaka več, če bo „Canadian-Pacific“ še nadalje tako delovala, kakor dela dosedaj. To je vojno ministrstvo izvedelo in takoj izvedlo poizvedbe. Vojni minister je o uspehu preiskave poročal cesarju in prestolonasledniku. Cesar je nato pozval v Isl notranjega ministra in načelnika generalnega štaba. Vojno ministrstvo je izdelalo obširno poročilo, v katerem izjavja, da je delo družbe načrtoma organiziran napad na armado monarhije. Ko so cesarju to poročilo predložili, so bile kmalu pozvane oblasti, da naj odločno nastopijo.

Vsa stvar ima torej tudi politično ozadije, ki je v toliko verjetno, ker Anglija izkuša oslabiti trozve-